

Messier Klub

A május-júliusi, rossznak is csak erős eufémizmussal nevezhető időjárás a Messier Klub életét is megkeserítette. A beszámolási időszakban mindössze 68 észlelés készült, azonban az objektumválasztásban szerencsére vannak közös pontok, így készíthető többé-kevésbé reprezentatív földolgozás. Mindemel-

lett az anyag is nagyon nehezen gyűlt össze, legvégül pedig a technika ördöge is késleltette az „észlelős” rovat jelentkezését.

Az észlelések megoszlása a következő: ifj. Balogh Zoltán és Szabó Gábor együtt utóbbi szokásukhoz híven az összes észlelés mintegy negyedét állítja elő. A többi észlelés nagyjából megfelelődik (!) a régről ismert és az egészen új észlelők között. Ez azért is öröndetes jelenség, mert az ágasvári beküldők még nem szerepelnek a listán, tisztán „otthoni” kezdeményezésekről beszélhetünk. Közülük is kiemelendő Kovács Gábor, aki szinte szó szerint értendően rendíthetetlen erővel vetette bele magát a szegedi távcsőbe. Remélhetőleg az ő, valamint mindhárom „újonc” igen igényes munkájára a továbbiakban is számíthatunk!

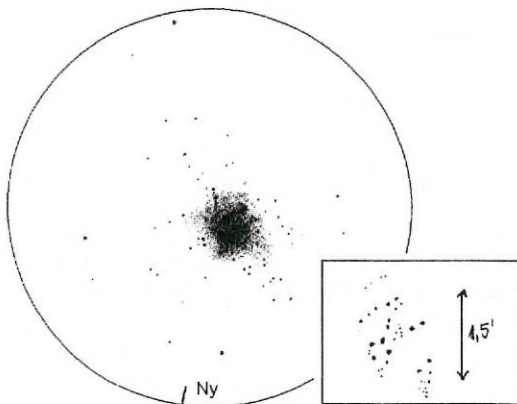
Az észlelési anyagból három objektumot választottunk ki, melyeket a szokásosnál több rajzzal mutatunk be.

M13 GH Her

6,7 L, 30x: Ezzel a nagyítással rendkívül szép látvány ez a szinte teljesen kerek halmaz, határozottan érzékelhető halójával a kellemes csillagmezőben. Központi része fényesebb, méretét 8'-re becsültem. 60x: Növelve a nagyítást a LM kissé veszít szépségéből, viszont a halmaz grízessége jobban érzékelhető. (Horváth László István)

40 C, 180x, LM= 14' (Sánta Gábor)

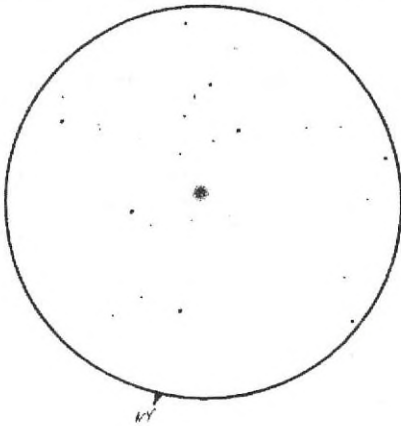
Észlelő	Műszer
ifj. Balogh Zoltán (Hajdúböszörmény)	20x60 B, 8 L
Bozsoky János (Kaposvár)	15,0 T
Erdei József (Bogyiszló)	19,6 T
Horváth László István* (Tamási)	6,7 L
Kocsis Antal (Balatonkenese)	15,5 T
Kovács Gábor* (Hódmezővásárhely)	40,0 C
Matiz Iván* (Monor)	15,2 T
Nagy Attila (Budapest)	10,0 T
Sánta Gábor (Kisújszállás)	10,0 T
Szabó Gábor (Monor)	15,2 T

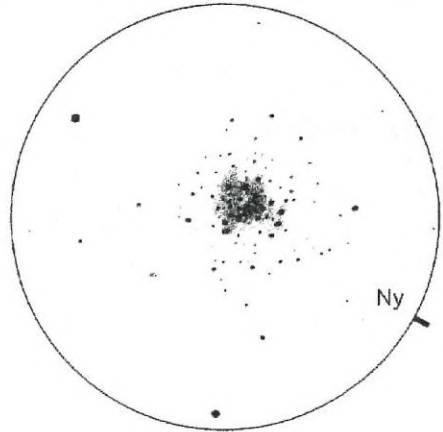
10 T, 33x: 5–6 ívperces halójával kb. 23' méretű szilva alakú halmaz. A perem különösebb nehézség nélkül bomlik. 21:11:00 UT-kor egy 7 magnitúdós meteor húzott át a 102'-es LM-en. (Nagy Attila)

15 T, 30x: Grízes, közepe világosabb, széle szemcsés és diffúz jellegű. EL-sal már látszik pár csillag és néhány „pókláb”. 60x: Szépen bomlik, egész felületén csillagos. 120x: Nem is kell EL-t használni, úgy is rengeteg csillag látható. DK, É, ÉNy, DNy felé vannak jelentősebb kinyúlások. Az ember szinte a halmaz közepében érzi magát! (Bozsoky János)

40 C, 180x: Az M13 még úgy is leírhatatlanul gazdag látvány, hogy a Hold a horizont fölött van. Mivel a LM kisebb, mint a halmaz átmérője, így az összes látható csillag kapcsolatban lehet a halmazzal. A LM belső harmada tobzódott bontott tagokban. A központban majdnem ívperces csillaglác van, és még kettő, ami ezzel párhuzamos. A külső lác >135 tagokat tartalmaz. Mindegyik csillagsor végén mindenféle csillagcsomók találhatóak. Egy KDK-i ív igen jellegzetes. (...) A Ny-i felén több, teljesen bontott, pár tíz tagból álló csomó figyelhető meg, amelyek olyanok, mintha nyílthalmazok lebegnének a gömbhalmaz-díszlet előtt. (Sánta Gábor)

6,7 L, 30x, LM= 82' (Horváth László István)

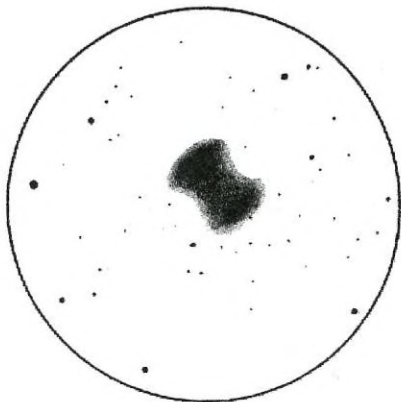
40 C, 180x, LM= 14' (Kovács Gábor)

M27 PL Vul

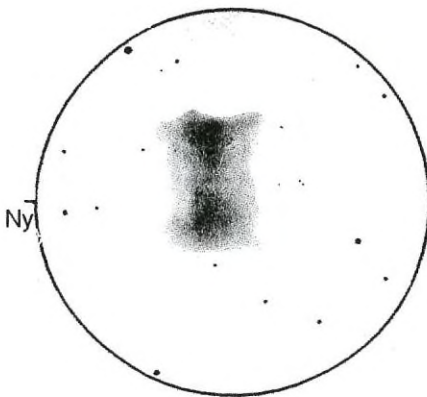
10 T, 80x: A holdfény dacára kellemes, szépen rajzolható köd, jó gazdag csillagkörnyezetben. A súlyzó alak azonnal látszik, szemszoktatás után a D-i és É-i ovál is előtűnik. Ennek határa ÉNy-on kontrasztos(abb), míg a másik oldalon teljesen bizonytalan. A bipoláris alakzat DNy-i végében egy fényes vidék azonosítható, amely fotókon is látszik. A súlyzó másik, alacsonyabb felületi fényességű részében egy bizonytalan csillag látszik. A legjobb pillanatokban az is látszik, hogy a súlyzó ÉK-i felének D-i csúcsától (balra fent) egy vékony ködszál fut az átellenes véghez (jobbra lent). Ez az S betű alak fényképeken is látható. (Sánta Gábor)

15 T, 120x: Minden nagyítással szemlélve szép, szétterjedt planetáris. Az É-D irányban elnyúlt szerkezet (közhelyesen: körbeharapdált alma) mindkét széle sűrűbb szerkezetű. Az egész talán mégis inkább téglalapszerű, de a diffúz középész

miatt kialakul a „súlyzó-impresszió”. A K-i és Ny-i ködlés csak EL-sal tűnik elő, ugyanúgy, mint a köd egyéb finomszerkezeti részletei. (Bozsoky János)

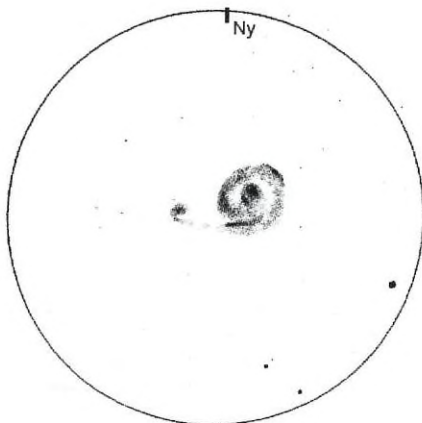
40 C, 180x, LM= 14' (Kovács Gábor)

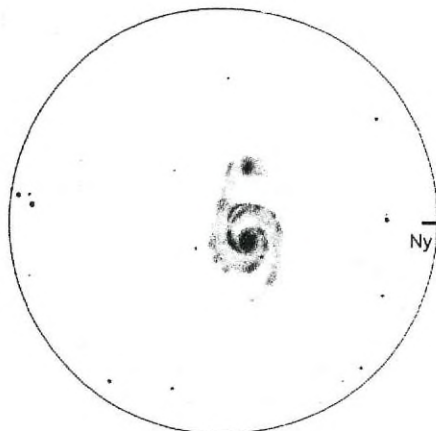
15 T, 120x, LM= 17' (Bozsoky János)

M51 GX CVn

10 T 80x: A nagy lapos ovál és a parázsló ékkő dubletje. A kísérőtől Ny-ra halo, a fő GX pereme fényesebb, mint a közepe. Kisvártatva látszik egy folt az anyaghidban, és több másik, amelyek lassan kirajzolják a spirális alakot. Csak az a baj, hogy túl kevés a csillag a LM-ben. (Sánta Gábor)

15,2 T, 83x, LM= 24' (Szabó Gábor)

44,5 T, 150x, LM= 22' (Sánta Gábor)

15 T, 83x: A felhős (néha negatív előjelű hmg) dacára is szenzációs formában lévő GX. A magot egy enyhén ovális centrális rész övezi, amelyben két különböző
Folytatás az 59. oldalon!

csúcsa kicsit fényesebb csillag, és mellette EL–KL határon feltűnik egy 12^m körüli társ 10"–20" távolságban, PA 75 irányban. Ennek az anonim párnak a főcsillaga a BD +01°3554 számú csillag, ami azt engedi feltételezni, hogy nem azonos a Baillaud által katalogizált objektummal, mivel — a koordináta eltéréstől eltekintve — ott ez a BD azonosító nincs megadva. (A koordináta szerinti objektumot Berkó Ernő szeptember 12-én különösebb probléma nélkül, a katalógus adatainak megfelelően észlelte.)

RA 2000	Dec 2000	Kettős- név	Komp.	Szögtáv. első utolsó mérés	PA első ut mérés	Dátum első ut mérés	sz	Fényesség M1	M2
03 40,5	+00 05	BAL 658		15,8	274	895	1	9,70	11,20
07 10,3	-00 52	BAL 769		11,7	89	895	1	8,60	10,70
02 50,1	+01 38	BAL 1257		8,8	268	908 909	2	9,30	10,80
03 42,5	+02 02	BAL 1260		11,8	182	909	1	9,30	9,50
17 59,1	+01 19	BAL 1495		7,8	69	909	1	9,40	11,40
03 39,1	+02 36	BAL 1635		14,3	112	909	1	10,50	11,30
19 29,4	+02 55	BAL 1992		12,8	225	909	1	11,10	11,40
03 02,7	+04 14	BAL 2110		9,0	224	910	1	9,60	9,90
03 01,5	+05 13	BAL 2604		11,4	14	911	1	9,40	9,50

A fenti — és minden más — kettősök észleléséhez 10-es seeinget kíván:

VASKÚTI GYÖRGY

Folytatás az 56. oldalról!

fényességű rész figyelhető meg: a külső halványabb. ÉK felől kapcsolódik egy hosszúka folt, és a spirálkar is innen indul. Benne É-on egy hosszú háromszög alakú folt, Ny-i csúcske valamivel halványabb. DNy-on egy kicsi folt egy nagyobb ívdarabban. K-en egy nagy hokiütő alakú fényhurka, a kísérő felé fényesebb folttal. A karok nem válnak szét a rossz hmg miatt, de így is sötét sávok tekeregnek köztük. Jó égen szépen spirálozik, amint egy későbbi tapasztalat mutatta. A kísérő magja csillagszerű, az összekötő kar végén nagy fekete porsávval. (Szabó Gábor)

44,5 T, 150x: Fenomenális látvány! Sajnos egyre ereszkedik, az NGC 5195 körüli halo is csak egy ideig látszik. A fő GX spirálkarjai rögösek, szemcsések. A korongszerűen befelé fényesedő belső részből két spirálkar tekeredik ki. A kísérővel nem összekötött kar É-ra indul, az elején 3 szemcsés folt. Utána két részre szakad, majd összeforr. Itt átkötés is van a másik karhoz. Még 5–6, a CCD képeken halványabb, vizuálisan fényes folt látható. (Ebből is látszik, hogy kék színűek, tehát sok fiatal kék óriást tartalmaznak.) A másik kar kezdete egy szélesedő fényszál. Van benne egy fényes csillag. 8 csomója képeken is azonosítható. A híd halványan, de látszik. Méretek: M51 6'x4,5'; NGC 5195: 1,8x3'; az egész: 9'x4,5'. Hmg: 7,0. (Sánta Gábor)

SZABÓ GYULA